

Opazke.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente, 12. Vsak list mora biti frankiran. Rokopisi se ne vračajo.

Cena

Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 3 nov.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo, ulica Torrente 12.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Edinost.

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1 uri popoldne.

Cena

Cena z a vse leto s prilogo 3 for., za pol 3 for. 50 nov., za četrt leta 1 for. 75 nov. — Edinost brez priloge stane za celo leto 6 for., za pol leta 3 for., za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

V edinosti je moč.

Grof Taaffe.

Od leta 1848 do sedanje dobe je Avstrija trpela hude preporodne muke, obiskali so jo skušnje, da se je zdelo, da jih ne prebije, ampak omaga pod njih težo. Napadali so jo sovražniki od zunaj, odtrgali jej italijanske dežele in vrgli jo iz Nemčije, kder se je poganjala za hegemonijo. Nič boljše se jej ni godilo vznotraj. Skoraj vse vlade, kolikor jih je krmilo trpečo Avstrijo, niso poznale, ali niso hotele poznati pravega bistva i naravnih kreposti mnogojezične države. Večina avstrijskih vlad se je prizadevala, za tretji mej narodi stare, globoko vko-reninjene spomine, drage navade in sveta izročila ter državo prestvariti v nemško polutanstvo. To je bila prva velika napaka, ki je vzburla narode ter mej nje sijala svado in sovrašstvo. Pa tudi v gmotnem oziru ni bilo nič boljše. Mnogo let smo imeli tako vlado i tak državni zbor, katerima je bilo ljudsko blagostanje deveta briga, ljudstvo samo le contribuens plebs; za povzdigo kmetijstva in obrti se je le malokdo brigal. Bile so sicer neke izjeme, ali te so bile redke ter so trajale kratko, take izjeme so bile pod Hohenwartovo in Belcredijevo vlado; pa tudi pod sedanjim ministerskim načelnikom, grofom Taaffe-jem se obrača na bolje, če tudi le počasi, kar pa ni čudno, ker ta državnik je prevzel vlado v silno težavnem položju, našel je Avgijev hlev, katerega še Herkul ne bi mogel naglo ščistiti.

Grof Taaffe je te dni obhajal dvajsetletnico, kar ga je cesar vprvo poklical vladi na čelo. Štopil je v tako imenovano meščansko ministerstvo. A z večino tega ministerstva se uže takrat njegova načela niso ujemala; večina tega ministerstva je namreč bila na nemški boben ter ni hotela nič čuti o pravicah in enakopravnosti ne-

nemških narodov, mej tem, ko je grof Taaffe z ministroma Potocki-jem in Berger-jem bil temu protiven ter se je poganjal za to, da se podeli enakopravnost vsem narodom. Ker pa njegovo pravično načelo ni prodrlo, zato je odstopil z obema omenjenima ministroma, ki so cesarju izročili posebno spomenico, v katerej so pisali mej drugim to le: »Mi smo tega prepričanja, da brez porazuma z narodno opozicijo napravljena volila predur-gačba ne upogne opozicije, ampak da jo še zdato okrepi; mi menimo, da državnega zbora ne ukrepi, ampak počasi do tega dospe, da se državni zbor razpusti. Z ozirom na to smatrajo najspostiljiveje podpisani za svojo domoljubno dolžnost izjaviti, da bi bila ena najnujnejših zadev Vašega veličanstva vlade, skrbeti za porazum z narodno opozicijo, da se tudi ta udeležuje skupnega dela za blagost narodov po ustavnem potu. Saj priznava tudi narodna opozicija potrebo, da morajo vsi avstrijski narodi na to delati, da se Avstrija ohrani. Ta menitev se utrdi še zdato, ako se bodo vsi narodi skupno po svojih poslancih udeleževali razprav v državnem zboru ter se brez sledu vtopi vsaka posamična sila v krepkej jedinoti vse države«.

Kako prav je imel Taaffe, to so pozneji dogodki neovrljivo potrdili, ker prišlo je celo do tega, da ni mogla več shajati z državnim zborom vlada, ki je bila kri in meso njegovega života. Taaffejevo načelo ima še danes isto in večjo veljavo, kakor jo je imelo pred dvajsetmi leti, ker to načelo se opira na večne pravice nerazrušljivi temelj. Taaffe je na površji, njegovi nasprotniki, ustavoverni liberalci pa so razpršeni in pozabljeni.

Ko je vse propalo, kar je postavljala Taaffejeva nasprotna stranka; ko je bila vlada z državnim zborom

vred le še razvalina; ko je v državi začela vladati zmežujava; ko je imelo veljavo le še zlato telo; ko so se začele trgati vezi, ki vežejo človeka na človeka, vzdržujejo blagostanje in moralo — osem let je tega: takrat je cesar zopet poklical Taaffeja vladi na krmilo. V kakem stanju je našel on državo, kako silne težave so mu pre-tile, tega nam ni treba praviti, saj mu je nemška stranka takrat proro-kovala le šest tednov življenja. A pri vsem tem vlada uže osem let ter je njegovo stanje danes trdnje, nego kdaj poprej; trdnje, nego katerega koli poprejšnjega ministra, ker ne uživa le zaupanja krone, temuč tudi zaupa-nje narodov. To zaupanje pa so mu pridobili njegova poštenost, značajnost, pravičnost in dobra volja. Ne moremo sicer trditi, da je on kaj poseb-nega storil, da je dejansko izvedel enakopravnost; posebno mi primorski Slovenci imamo še polno pravičnih pritožb, a pomisliti je, da je našel silne težave, da se je moral postaviti nad stranke, če je hotel, da bo nje-govo delo uspešno in da se vdriži na ministerskem sedežu. Res je, počasi se bližamo boljšej podočnosti, a ven-dar se bližamo in mi trdno upamo, da tudi pred naša vrata, ako Bog da, solnce posije. Rim se ni zidal v enem dnevu, in Bog je potreboval sedem dni, da je svet ustvaril; kako še le bi grof Taaffe mogel v osmih letih popraviti vse, kar se je toliko let rušilo! Razprave v državnem zboru v zadnjih letih govore prejasno, koliko je dela, posebno kar se tiče gospo-darskih in socijalnih prasanj. Dobro znamenje je tudi to, da avstrijski na-rodi priznavajo Taaffejevo dobro voljo, to mu delovanje olajša ter ga napolni s pogumom in vstrajnostjo na težav-nem potu; to pa je tudi poročstvo, da so avstrijski narodi zreli, ki vedó ce-

niti dobroto poštene vlade. Taaffeja ne vodi nobeno strankarstvo, ampak edino avstrijska državna ideja, ki ne-ma druge mere za Nemca, druga za Slovana, ampak za vse avstrijske na-rode eno in isto mero, za to idejo on živi in gori, zato si pa pridobi-va vedno več vpliva pri vseh pošte-nih državljanih, ki ne pričakujejo sre-ča iz Berolina, ali Rima, ampak iščejo blaženosti v domačej državi. — Na mnoga leta!

Občni zbor

ženske podružnice družbe Sv. Cirila in Metoda v Trstu

bil je v nedeljo, kakor naznanjeno, v dvorani Tržaške čitalnice. Udeležilo se ga je 45 gospá in gospodičin. Predsedovala je začasna predsednica, gospa Vekoslava Valenčič, zapisavala začasna tajnica, gos-pica Justina Micheli vlado je zastopal pol. komisar, gosp. Mahkovec. Pred vsem je gospa predsednica naznanila, da je zbor odprt in se zahvalila za obilno udeležitev podružabnicah raznih stanov. Ko so se zvršile vse te formalitete, je govorila z jako lepim povdarkom, lepo čisto besedo in navdušeno blizo tak le govor:

„Slavni ženski zbor!“

Čast mi je pozdraviti Vas in pred-staviti Vam gospoda vladnega zastopnika! Pred poldrugim mesecem smo se bile zbrale v teh prostorih, da smo si ustano-vile prvo žensko podružnico sv. Cirila in Metoda, ki je prevelike važnosti za Trst in okolico. Denes stopa začasno načelništvo pred Vas, častite družabnice, da Vam oznani, da je visoka vlada potrdila našo podružnico. Sklical se je glavni zbor, da Vam položimo poročilo o dosedanjem delovanju, ki je za naše razmere — „sijajno“, kakor Vam bodeči natanko razjasnili gospodičini zapisnikarica in blagajnica v svojih poročilih. „Takšnega“ vspeha v „tako krat-kem“ času bi človek skoraj ne mogel pričakovati, in ravno ta vspeh jasno in glasno govori, da je bil ugoden čas osnovati si

PODLISTEK.

Slikar.

Iz laškega poslovenil Levin.

(Dalje.)

Enkrat — ko je prebil uže dva dni brez vsake jedi — odločil se je, prodati sliko, ker družega ni več imel. Nek sta-rikar mu je ponudil sedem frankov za sliko, predstavljajočo neko pokrajino, ka-tero ni hotel dati prijatelju njegove žene za sto frankov. Calcedonio mu jo je dal, in s temi sedmerimi franki preživljal se je deset dni; kaj in kako je jedel, to pre-misli ti, draga Marija. Nekateri so ga spodbadali, naj se poprime slikarij, ki se lahko prodajajo, kakor n. pr. pokrajine, morská obrežja; odvrnil jih je odločno: Poprej za lakoto umrem, nego se prodam.

To mi je poprej odločno izpovedal. Minolo je uže pet let odkar mu je žena pobegnola in uprav v tem času sem se z njim seznanila. Nadaljevanje njegovih do-godivščin sem zvedela komaj minoli me-sec; kajti njegov sled sem k malu izgu-bila. Sramoval se je, razkrivati meni svoje uboštvó.

Pet let po onem sramotnem dogodku žul je neki dan Calcedonio trkati na vrata bornega svojega stanovišča v petem nad-stropju one hiše, kder sem ga jaz obiskala.

Šel je odpirat.

Pred njim je stala desetletna deklica, blede, modrih in žalostnih oči. Obležena je bila v ponošeno obleko in ramo po-krival jej je širok šal.

Calcedonio je ostrmel. Ono obličje ga je spominalo na njegovo Viktorico. Prav ona se mu je zdela, samo da njena vela lica niso imela one živo rudeče barve, ki jo je tako prijetno delala v otroškej dobi.

— Kaj želiš? — povpraša jo.

— Prišla sem, gospod, da vam po-nudim čipek za vašo gospo.

Glas tega otroka ga je pretresel. Prijel jej je glavico v svoje roke ter pogledal dobro v oči.

— Kako ti je ime?

— Viktorica, gospod.

Tedaj je stisnil svojo hčerko na prsi ter jej poljubljal lase, oči, usta, roke dolgo časa, kakor bi bil zblaznel. Ona je éudeč se to pustila. Na to jo je prijel za obraček ter jo gledal v obraček.

— Glej me, otrok moj, me ne po-znaš? jaz sem tvoj oče.

Ni res — odvrnola mu je ona — moj oče je mrtev.

Kdo ti je to rekel?

— Mama.

Na zadnjo besedo, ki mu je poklicala v spomin nesrečno minolost, zatrepal je po vsem životu. Na to ga prešine nova misel.

— Ne lagaj, Viktorica, povej mi po pravici, te je poslala sem mama?

— Ne, prišla sem sama. Glejte, gos-pod; moja mama ne ve nič o tem, jaz delam majhne čipke ter hodim okrog ter jih ponujam, če jih hoče kdo kupiti . . . mnogo njih jih noče, ker pravijo, da so preproste. Ako bi znala delati lepše čipke, lažje bi jih prodala. Neka gospa mi je zagotovila lepo risanje in ko je vdobim, delala bom tudi lepše čipke. Tako bom tudi jaz pomagala mami, ki se z delom tako muči, ubožica! —

Govoreč gledala je deklica okrog po sobici ter zazrla slikarjeve podobe; gle-dala jih je dolgo potem pa udarila v glas-sen krik — kakor imajo navado otroci.

— Da, da, ti si moj oče — vsklik-nola je ter se vrgla umetniku v naročje — poznam te lepe slike, ki si jih nekda-j slikal. Nisi jih toraj prodal? kakor ne morem prodati jaz svojih čipk in mama košulj, tako ne moreš tudi ti prodati teh lepih podob. Vsi ljudje so tedaj hudobni!

Na to je nekoliko molčala. Calcedo-nio jej je dal govoriti, gledajoč jo za-čuden.

— Zakaj ne prideš k mami? — reče naglo deklica.

On se je stresel.

— Ne morem priti — odgovoril je.

— In zakaj ne moreš?

— Radi nekih uzrokov, ki bi jih pa ti ne razumela.

Ko bi prišel, ona bi te bila vesela. Vsaj je vedno tako sama, tako žalostna!

— Vas ne pride nikdo obiskat?

— Uže dolgo časa sem ne prihaja nobeden. Nekdaj je prihajal pogostoma gospod Gustavo, vsaj ga poznaš, oni dobri gospod, ki mi je kupoval igrače.

— Molči, Viktorica, ne govori mi o njem.

— Deklica ga je pogledala, ne da bi ga razumela. —

— Ako prideš k mami, ne povej jej o čipkah, ker ona ne ve nič o njih ter bi mi bilo žal, ako bi zvedela.

— Ali jaz ne pridem.

— Ti si hudoben, oče! Tam gori v podstrešju, kder smo mi, tako je žalostno in pusto, in mraz je . . .

— Jaz ne pridem k mami, a prihajala boš ti, Viktorica, obiskavat me. Jaz moram delati tu in ne morem pustiti svojih slik. Ti me prideš časi obiskat in govorila bo-deva skupaj nekoliko.

— Povem mami, naj pride tudi ona.

— Ne, ne, ne povedi jej, hčerka moja. Nočem, da mamica zve, da si me našla, si razumela?

— Dobro, storim, kakor mi veljaš, oče.

— Je daleč od tod tvoje stanovanje?

— Ni dosti oddaljeno, tam doli pod mostom Saintà. Obstoji iz jedne sobice nad streho . . . lahko bi se videla tudi od tukaj.

Deklica je stopila k oknu, ali ni mogla ugledati svoje hiše iz množine družih hiš in oken. (Konec prih.)

▼ našem mestu žensko podružnico, kateri je tudi namen „ogrevati zamrznena srca“ do narodnosti v „vseh“ krogih, višjih in nižjih, ker v naši podružnici ne poznamo nobenega razločka. V drugih društvih se ženske lahko ločimo v razne vrste in razrede, ali „tukaj ni“ razlike, „tu ne“ poznamo zidú med visoko damo in preprosto žensko, tukaj smo „vse edne misli, ednega prepričanja“.

Zjedini se, da po svojih močeh podpiramo ubogi naš narod; zatorej prosim, spoštovane družabnice, „ne“ čepimo se! Sklenimo med sabo trdno vez, delajmo in skrbimo za naše otročice, ki so v največji nevarnosti pasti v tuje roke in pozabiti svojo mater in svoj jezik!

Pokažimo našim možkim, da smo „tudi me“ zmiraj pripravljene pomagati jim, kadar gre za občno korist, za narod! Junaška Črnogorka „gre celó v vojno“ s svojim možem, očetom ali bratom; od „nas“, hvala Bogú, se „ne zahteva“ take žrtve, a „dolžnost naša“ je, da vsaj „olajšujemo“ težavno breme našim delavnim možem, da „tam“ delamo, kjer „moremo“ in „moramo“!

Ta govor so navzoče večkrat odobrovalno pretrgale, in ko je bil končan, so navzoče soglasno govornico aklamovale. Predsednica na to povabi tajnico, da poroča ob odobrovanju delovanj. — Gospica Justina Micheli je na to prečitala to le zanimivo poročilo:

Čast je začasnemu odboru poročati slavnemu ženskemu zboru, da je gospa Vekoslava Valenčič, pooblaščenica po slavnem vodstvu v Ljubljani, bila sklicala ustanovni ženski zbor 8. januarja t. l. popolne v dvorani „Slovenske čitalnice“.

Tega zbora se je udeležilo preko 25 narodnih gospij in gospodičin. V tem sestanku so se sprejela podružnična pravila in se je volilo z aklamacijo začasno načelnstvo, in sicer so bile izbrane: za prvomestnico gospa Vekoslava Valenčič, za blagajnico gospica Ljudmila Mankoč in za zapisničarico Justina Micheli. Enoglasno so se volile tudi gospa Ema Abram za namestnico prvomestnice, gospa Ivanka Kalister za namestnico in gospa Julika Neth za namestnico zapisničarice.

Takoj drugi dan po glavnem zboru, to je 31. januarja, so se poslala podružnična pravila z dotično prošnjo visokemu c. k. namestništvu in ministerstvu v potrjenje.

Visoko c. k. namestništvo v Trstu je vzelo na znanje dne 12. februarja t. l. z odlokom št. 1800 ustanovitev ženske podružnice in ob enem se je podružnica potrdila. Na podlagi tega potrdila sklical se je današnji redni občni zbor, v katerem vam moramo natanko poročati o denarnem stanju in splošnem delovanju začasnega odbora in sploh naše podružnice. — V prijetno dolžnost si s štedimo oznaniti slavnemu zboru, da je dosedanjí vspeh „sijajen“, kajti vpisalo se je do zdaj v poldrugem meseci 110 družabnic, kakor bode poročala družvena blagajnica gspdc. Ljudmila Mankoč v svojem izvešči.

Pokroviteljici, blagorodni gospi Ivani Kalister, ki je blagovolila darovati izdaten znesek 100 gld., zahvalil se je odbor pisмено.

Kolike važnosti je ženska podružnica v Trstu, dokazujejo nam dovolj jasno razni brzojavni pozdravi in prijazni dopisi v slovenskih listih, ki so z navdušenjem pozdravljali to ustanovitev. Da je vspeh takó sijajen, zahvaliti se nam je v prve vrsti nekaterim častitim narodn. m'damam tržaškim in ob enem tudi raznim tukajšnjim družtvom, ki so blagovolila podpirati nas v težavnem poslu, kakor na primer slavna „Slovenska čitalnica“ in tudi cenjeni list „Edinost“.

Upati je, da bomo napredovale po tem začeten potu, ker naše mesto je obširno in v kratkem bi se število družabnic lahko pomnožilo, da celo podvojilo.

Da je prva ženska podružnica jako važna, dokazuje nam tudi pismo slavnega vodstva iz Ljubljane dne 7. marca t. l., ki govori med ostalim: Z veliko radostjo je sprejelo vodstvo Vaša naznanila ob ustanovitvi prve ženske podružnice v Trstu. Slava tako zavednim domorodkinam! — Vodstvo se trdno nadeja, da bode naše „otroško zabavišče“ pri sv. Jakobu v blagoslovenih gospeh Vaše podružnice imelo svojo trdno zaslobo. Vašemu rodoljubnemu delu blagoslov iz nebes!

Tudi list „Slovenski Narod“ z dne 10. marca t. l. št. 56, piše o našej podružnici tako le: „Ni dolgo, kar so stopile Tržaške dame za Slovenstvo očitno na dan. Neodzvetna jim je čast, da so prve mej slovenskimi ženami ustanovile svojo podružnico družbe sv. Cirila in Metoda. Te dni pa je že prejelo družbino

vodstvo v Ljubljani njihov uprav velik donesek 221 gold. 18 kr. — Slovenske žene! Kadar boste mislile na svoj narod, ozrite se v duhu časih doli proti domoljubnej obali Jadranskega morja“.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Iz poslanske zbornice državnega zbora. Seja 11. t. m.: Grof Schönborn se je odpovedal poslanstvu. Poslanec Schönerer predlaga borsni red, zakon o borsnem davku in podražiljenje zavarovalnic. Potem se prične splošna razprava o banknej predlogi. Poročevalec Bilinski priporoča sprejetje odsekovih predlogov: Poslanec Menger graja razne dogovore z banko, izjavi pa, da bodo oni njegovi pristaši glasovali za bankno predlogo in morebitne zboljške. Finančni minister je pobijal Mengerjeve izjave in rekel: Italija si je za vredbo svojih finančnih zadev naložila davke, kakoršnih bi državni zbor nikoli ne dovolil. Red, v katerem so se nagodbene predloge podale, ni odvisen od vlade, ker pododsek je pri predlogi davka na cukar storil take predrugačbe, da so bili potrebni novi dogovori z Ogersko. Posamezne ugovore poslanca Mengerja minister pri podrobnej razpravi zavrne. Sedanje stanje nasproti onemu v letu 1878 je bistveno različno. Razprave z banko so bile težavne. Vsaka državna polovica ima pravico, ustanoviti samostojno banko, ter se je on pogajal za ustanovitev le ene banke iz koristonosnih ozirov. Če mogoče, naj bi se privilegij namesti na 10, na 20 ali 30 let ponovil; tako bi mogla vlada doseči koristonosne predrugačbe. Pod sedanjimi razmerami pa je moral minister vzeti, kar mu je bilo mogoče doseči; on prosi zaradi nujnosti, naj zbornica prične razpravo o predlogi. Govorili so še poslanci Vošnjak, Lichtenstein in Kaizl, potem pa se je sklenol prestop v podrobno razpravo. — Vlada je predložila zakonsko osnovo zastran pokritja na Avstrijo spadajočega, v delegacijah dovoljenega kredita 52½ milijona, po katerem se ima 36.015.000 gld. priskrbeti s petpercentno papirnato rento, ali pa z višjim dolgom. Poslanec Schönerer in tovariši predlagajo, naj se določi najmanjša plača za delavce i sklene mejnarodni zakon za varstvo delavcev.

V seji 12. t. m. je poslanska zbornica sprejela 64 prvih členov bankne predloge. Mej razpravo je odšel načelnik Niebauer izjavil, da bo banka menjice dobrih zadrug rada sprejemala.

V seji 14. t. m. se je nadaljevala razprava o banknej predlogi. K členu 82 je poslanec Trojan predlagal, naj se vrednost na bankovcih zapiše v vseh jezikih v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel. Poslanec Gregor je rekel, da se samo ob sebi umeje, da se prebivalstvu mora v roke dajati denar v takem jeziku, ki ga umeje. V Avstriji je na milijone ljudi, ki nemški in madjarski toliko umejo, kolikor arabski ali kitajski. Poliglotti tekst je tedaj potreben. Govornik pravi, da je želeli, da v svetu krone sedi minister, ki bi interese českega ljudstva določno in goreče zastopal. Znamenje slabote je nasproti Ogerske, da se celo poliglotti tekst na bankovcih ne more doseči. Vzrok je dualizem. Avstrijski Čehi pa niso tako slabotni, kakor ubogi Slovaki na Ogerskem; Čehi se nočejo vtikati v ogerska prašanja, ali zavarujejo se proti temu, da ima Ogerska v tostranskih zadevah določevalno besedo. Govornik ni zadovoljn z samo resolucijo in se nadeja, da bodo vse stranke dsnice za Trojanov predlog glasovale; če se zavrže, zelo bi se s tem razžalilo česko ljudstvo. — Finančni minister je določno zavrnol Gregorovo očitjanje, da je vlada slabotna pri razpravah z Ogersko. Vlada v banknem prašanju ne pozna družega stališča, razen gospodarskega, zaradi katerega je tekst na bankovcih le postranska stvar. V najugodnejšem primerljaju bi šlo pri pičlem prostoru na bankovcih le za par besed, ki bi se zapisale v tekst in kaže se, da ta stvar ni taka, da bi popolno enakopravnost zahtevalo; ker ako bi se zahtevala ves tekst v vseh jezikih, morali bi bankovci biti zelo veliki ali pa bi se tekst moral brati s povekšalnimi stekli. Tudi je to pomisliti, da se pri tekstu na bankovcih ni ozirati le na domače prebivalstvo, temuč da treba gledati tudi na promet zunaj države. Iz tega razloga imajo n. pr. papirji poljske banke v Varšavi poljski in francoski tekst. Sklicavanje na poliglotti značaj države ni umestno,

ker kako bi se poliglotti tekst napravil na kakem penazu (minister pokaže srebern goldinar)? Treba se je zadovoljiti z latinskimi. Minister kaže na to, da ima bankna predloga mnogo drugih dosti važniših določb in da se zato nadeja, da se o tej stvari ne bo nosilo vznemirjanje mej ljudstvo. Z bankno predlogo se ne reši jezikovo prašanje. Minister tedaj priporoča nespremenjeno sprejetje člena: Govorili so potem še poslanci Vassaty, Poluklar in Kowalski za poliglotti tekst, potem pa se je razprava pretrgala. — Poslanci Fiegl in tovariši so predlagali ustanovitev samostojnih obrtnih zbornic. — Včeraj je bila zopet seja.

Vnanje dežele.

Ruski car pošlje velikega kneza Vladimirja v Berlin, da ga bo zastopal pri slovesnostih, ki se bodo obhajale o priliki devetdesetega rojstvenega dne nemškega cesarja.

Bolgarsko prašanje. Iz Sredca se poroča, da bolgarska vlada misli sobranje še ta mesec iz dvojnega razloga sklicati. Prvič imajo poslanci, poslani k evropskim velevladim, poročiti o vspehu svojega poslanstva. Dalje hoče vlada sobranju poročiti o zadnjih dogodkih v deželi in kako je pri tem postopala. Dotičnemu poročilu se predlože tudi pisma, katera so si pošiljali povzročitelji upora in jih ima vlada večidel v rokah. — Iz Carigrada se poroča, da se tam sploh misli, da je sedanji red v Bolgariji le navidezen in da se bodo upor ponavljali, dokler se sedanja vlada ne odstavi. Tudi se v Carigradu ne nadejajo, da bi Riza bejevo poslanstvo kak vspeh imelo. — Iz Pariza pa se poroča, da je francoska vlada te misli, da je čas, da bolgarska vlada odstopi in da bi Evropa morala določno na to delati, da se bolgarsko prašanje spravi z svetá.

Iz Sredca 14. t. m.: Zankov je predložil turške vladi spomenico, v kateri naznanja, da se ne bode več pagajal, ker po njegovej menitvi je le eno sredstvo še, da se v Bolgariji red napravi, in to sredstvo je, da Turčija zasede Bolgarijo.

Papež je v tajnem konsistoriju 14. t. m. imenoval več kardinalov in škofov. V svojem govoru se ni dotaknil politike.

Italijanskega državnega zbora seje so bile 12. t. m. zaključene.

V francoskih vladnih krogih je izid italijanske vladine krize vzbudil nezaupanje, vsled tega je vlada ukazala posebne previdnosti, mej drugim napravo velike vojaške luke v Bizerti na Tuniskem.

Nemški državni zbor je 11. t. m. v tretjem čitanji sprejel vojaško predlogo z 227 glasovi proti 31; 84 poslancev se je glasovanja vzdržalo.

Angleško ministerstvo visi na zadnjem zarezi; zdaj se je unel še mej posameznimi ministri razpor gledé poljskega zakona za Irsko.

DOPISI.

Iz Utovljan dne 6. marca 1887. [Izv. dop.] — Izdahnol je v našem selu blago svojo dušo umirovljeni duhovnik čest. g. Primož Šubic. Človek spozna se po njegovih delih. Skromno je živel imenovani naš duhovni gospod in v svoji skromnosti ni on pozabil človeštva in zlasti učeče se mladine. Volil je v pismeni svojjej oporoki:

- a) dijaške kuhinji v Ljubljani tisoč gld.;
- b) malemu semenišču v Trstu razne tirjatve v skupnem znesku 600 gld.;
- c) društvu sv. Cirila in Metoda v Ljubljani pa 100 gld.

V njega naj bi se ugledali imovitejši Slovenci in zlasti naši čestiti in prečestiti duhovniki.

Večen mu bodi spomin v hvaležnih sreih slovenskih!

Občinar.

Od bregov Soče, 13. marca [Izv. dop.] Ako bi mej Slovenci vladala taka sloga, kakor vlada med našimi sodeželani — Italijani, polagoma bi Slovenci zadobili vse pravice katere so jim v ustavi zagotovljene. — Tako mi je večkrat pripovedoval star razumen mož, ki ni dočakal izpolnitve svojih želj, ampak šel v grob. Da, in v grob gre polagoma tudi pravica pod avstrijsko vlado: Slovenci smo vedno isti nesložni narod, čeprav največ kričimo o tej dobri lastnosti, naši poslanci vlečejo vedno še vsak k sebi, ne da bi odločno in složno tirjali, kar nam po pravici pripada; slovenska mestica in trgi se še vedno premalo brigajo za narodno stvar, za dobljenje narodnih pravic.

Kar mi ne delamo, to delajo naši nasprotniki Italijani po Primorskem; uprav med njimi vlada složnost, katere bi bilo tudi nam želeli. Glej n. pr. njih časnik, kako se oglašajo drug za drugim; kakor žabice v gozdu, v vročem poletnem večeru, proseč zaželenega dežja, regljajo ti in se skušajo v nesramnem in opravljenem besedičenju, — ali glavni smoter jim pri vsem tem ne ubeži, ampak se ga trdno drže. Decembra meseca m. leta prodrznoli so se tržaški liberalni rovaši postavili na dnevni red predlog, oziroma memorijal, naj bi vlada v Trstu ustanovila in na svoje stroške zdrževala gnezdo, v kojem bi se imeli priliko laški neodrešeni ptički vaditi v nasprotovanju in psovanju avstrijske države. In to seme, vsejano tako na burje, prenesel je „kapelmajster“ tržaškega lahonskega zbora v državni zbor. Vsakdo ve, da jim je prvokrat spodletelo. Ali probare licet tndi v drugo; napravljajo se zategadelj Lahoni poslati hujšo baterijo na Dunaj, katera mora polagoma od vlade zadobiti še zadnje kolo njihovega vozu.

Sedaj, ko se je zdelo, da vse molči, rovali so nathoma in prigovarjali občin-skim predstojnikom in mestnim svetovalcem, naj sklepajo resolucije o spomenicah, katere se potem pošljejo skupno na Dunaj pokakemnavdušenem Lahončku, ki jih bode v zbornici še z mastjo svojega jezika polival, da zadobé željeni vspeh.

Na to podpihovanje oglasile so se zadnji čas tridentinska mesteca, Arco, Rovereto, Riva, Lavis, Ala. In kaj menite! Da bi tudi „laška“ Gorica ne bila od manjmej drugimi, sklenol je tudi njen zadnji mestni zbor, na predlog unetega dr. Nardinija, da se pošlje v gosposko zbornico in v poslansko zbornico na Dunaj spomenica, s kojo se tudi mesto Gorica izjavlja zadovoljno ter bi tudi njej „ogromnih“ koristi donášalo, ako bi se v lahonskem glavnem gnezdu v Trstu ustanovila popolna čisto italijanska univerza ali vseučilišče.

Stari lisjak „Corriere“ nagovarja sedaj še druge furlanske mesteca, naj posnemajo svojo mater Gorico ter storé enako njej. Dve besedi in kos papirja ne stane mnogo. Ni tedaj težko, da se to dobí.

Na to univerzo, ako se kedaj ustanovi, pa bi umestno bilo, da se pokličejo „profesorji“ brški dolgošci iz Škedenje blizu Trsta. Domovina je sedaj rešena, ker tudi goriški Lahončki hočejo imeti laško univerzo!

Nastane pa sedaj prašanje: Kdo bo pa pošiljal svoje otroke v to veliko šolo? Pred vsem je treba laških gimnazij in realk, iz kojih bi potem mladeniči stopili na laško vseučilišče. Doslednost bi vsaj tirjala, da bi se na tako vseučilišče ne smeli sprejemati mladeniči, ki so dokončali državne, večinoma nemške srednje šole. Srednjih šol pa z laškim učnim jezikom skoraj ni razven mestnih v Trstu, državne gimnazije v Kopru in v Tridentu. Vse te šole skupaj bi dajale težko 40—50 učencev na leto, ki bi bili godni za vseučilišče. Vseučilišče bi torej pohajalo samo 150—180 mladeničev v tem ko je na dunajske univerzi vpisanih letos preko 6000 slušateljev!

Naj premislijo čestiti čitatelji je-li bi se taka velika šola izplačala in je-li v resnici tako potrebna. Zdanje pač — vsaj po mislih primorskih Lahonov — kajti računajo ti tudi na slovenski preveč populstivi živelj. Oni ne dvomijo, da bi na nove univerzi manjkalo slušateljev, kajti ako bi ne bilo zadosti tukajšnjih vrodčerkvnih Lahončkov, privabili bi drugih iz blažene Italije!

Sicer pa bi goriški mestni svetovalci mnogo boljše storili, ako ne bi zakokodakali, kajti iz vsega tega kokodakanja ne bode dobrih ali čisto nič jaje. Dunajska vlada menda vendar uže oči odpre in spozna, da mora biti slovenska univerza, ako je v Trstu potrebna, ne pa gnezdo večnih avstrijskih nasprotnikov Lahov.)*

Dečko „Corriere“, ali prav za prav njegova kratkopametna urednišnica, repenči se nad šolskim društvom sv. Cirila in Metoda, napadajoč slovenske cerkvene predstojnike, ker so mu svojo podporo zagotovili. Vzor pravih katoliških škofov sta tej židkinji samo poreški škof, monsignor Flapp in goriški vrhovni škof dr. Zorn, kajti ta dva višja duhovna pastirja nočeta po mislih Corrierovega urednika ženskega spola, podpirati omenjenega, v katoliškem

*) Da italijanska drevesa ne vzrastó tako visoko, dokaz nam je tudi to, da na velikoj, trgovinskejši šoli v Trstu študira kakih 24 mladeničev, od katerih ste 2/3 Nemcev in 8 ovanov, in da „ti mladeniči skoro vse materije učé v nemščini, in vendar je ta zavod v imenu in krsta eminentno ital. zavoda.

Via Valdirivo, 2 (V.le Negro)

